

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”. În banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri etc. publicate de 8 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Biserița din Albac

În vremurile cu preocupări atât de crâncene pe care le trăim, i s'a servit neamului întreg o poveste înduioșătoare, prin romantismul altor vremuri ce le evocă, povestea unei Biserițe din Ardeal.

Povestea aceasta, deși bazată pe mărturii și persoane istorice demne de toată încrederea, cuprinde atâta azur sufletească, atâtea perspective legendare și atâtea concordante de timp tragice în istoria neamului nostru, numai în scurgerea a 50 ani, încât, fără voie, o numim poveste. Și tot de aceea credem că merită a fi povestită și altora:

I. C. Brătianu, marele naționalist de dincolo de munți și marele om de stat român, călătorea prin Ardealul subjugat. Călătoria aceasta, îi era înlesnită și ușurată bărbatului de stat român și distinsei sale doamne de cătră autoritățile austro-ungare de atunci, datorite bunelor relații de prietenie care existau între I. C. Brătianu și cancelarul de fier Bismark.

Cât de streine de interesele imperialiste, între care se zbătea și pe atunci neamul nostru căutându-și adevărata cale spre lumină, erau gândurile lui I. C. Brătianu, aceasta nu puteau bănui oficialii dela Viena și dela Buda!

Deoarece excursia familiei I. C. Brătianu este numai un simplu pretext. Sub acest pretext formal însă, se ascundea emoția curat românească a unui adevărat pelerinaj spre Ierusalimul plin și de lumină și de suferință a neamului românesc: *Ardealul*.

Pentru marii noștri naționaliști de pe atunci, Ardealul era plin de lumina urmelor dacice și romanice, ce se aflau la tot pasul, atestând originea noastră nobilă și intrusiunea barbară ungurească; pentru marii noștri naționaliști Ardealul era însă plin și de suferințe

milenare ale neamului românesc, ce era din ce în ce mai aproape de Golgotha crucificării sale.

Nu spre a-și constata finețea cordelor sufletești călătorește acei puțini bărbați români dincoace de munți, nici ca titlu de curiozitate și discuție de salon, ci spre a alina, spre a constata adevărata stare a iobagului român și spre a se inspira din trecutul și prezentul său de suferință.

Și, deaceea, și pe I. C. Brătianu îl aflăm peregrin solemn, împreună cu soția sa, la toate locurile cu rezonanță românească, în istoria poporului românesc robit din Ardeal.

Deaceea, drumul lor este făcut în tovărășia unor figuri legendare și unor fapte de arme epeice, căci, alături cu ei, merg: Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu, Mișu A. Șaguna, Mihai Viteazul, cete haiducești de iobagi, scrășnete pe roată, figuri învățați latiniști, totul într'un caleidoscop dintre cele mai unice, dar și mai tragice din istoria lumii.

Fiindcă, la tot pasul, răsăria chipul de călău al Ungurului honved, grof, cleric ori principe, însoțit de purpura sângelui de român.

În astfel de împrejurări locale și stări sufletești ajunge I. C. Brătianu la Albacul lui Horia. Numai prin ceea ce hotărăște acum el în Albac ne putem da seama ce zbucium era în sufletul acestui om.

Revolta susținută și lacrimile sufletești ale acestui român izbucnesc într'o hotărâre uriașă. El cumpără biserița lui Horia din Albac și bucată cu bucată, lemn cu lemn, o pornește către țară.

Semnificația gestului scapă oficialilor de pe atunci, căci când se trezesc biserița „*amila mireasă a lui Hristos*”, cum spunea preotul ei de pe atunci, era de mult la Florica, pe Argeș. Au trecut destui ani de atunci... Biserița din Albac a trăit unirea tuturor românilor, dar a ajuns și aceste zile de crucificare nouă a Ardealului.

Pe pământ românesc, semnificația ei este din nou actuală pentru neamul nostru românesc!

Din pământ robit, importanța ei a rămas neștirbită pentru toate conștiințele de român!

Căci și acum neamului românesc îi este dat să se afle umil pelerin prin locuri și între frați robiți... Și acum neamului românesc îi sunt de trebuință bărbați, care să se reîntoarcă acasă cu bisericuțe ardelenesti în spate...

Fiindcă și acum Ardealul românesc plânge și sângeră...

Prof. Dr. Petru Rezuș

Marginale la un document inedit

de Ion B. Mureșianu

O notiță inedită, descifrată dintr'un manuscris păstrat în acelaș Muzeu al Eparhiei Caransebeșului, referindu-se la călătoria împăratului Francisc al Austriei — călătorie făcută în Banat în anul 1817 — subliniază în încheiere: „Iară de cătră Mehadia au întors prin Oravița și prin Vârșeț, tot văzînd cum trăesc bănățenii, și primînd Inștănții (jalbe, N. A.), și după ele puțîn folos dobândînd care le-au dat“.

Acesta era sortitul tuturor „lăcrămațiilor“ românismului bănățean și ardelean, aduse apostolicilor împărați. Netăgăduit, nici documentul nostru, nu va fi depășit obișnuitul, dacă va fi plecat spre Viena. Ca și celelalte, și acesta, amintea tronului de Români, de suferința lor, de drepturile lor. Căci Înalta Curte, împlinea câte puțin din dreptele doriri, numai când putea, prin acestea, să îplinească doririle sale...

Originalul, — în posesia Muzeului Eparhial, — nu e decât o ciornă. E scrisă în 8 Iulie 1850, cu litere caligrafice, în limba română cu caractere latine — coloana stînga — și 'n limba germană, cu caractere gotice — coloana din dreapta a paginei. Textul german și traducerea textului românesc, ambele, luând numai două pagini din cele 4. Restul, cuprinde intercalări prețioase cu litere latine și cirilice, de două sau trei condeie. Și, e glasul cărășenilor.

Motivele care i-au determinat alcătuirea, le-au lămurit în schița din articolele anterioare și mai desăvârșit, le lămurește însuș textul. Il reproducem cu ortografia originală, lăsând textul german și explicările mai ample, unui studiu.

Nu e îndoială că Maiestatea Sa nu va fi înțeles din multele plînsori și relații autentice, cum s'au asuprit și încă tot să mai asupresc Nația Română de cătră Hierarchia Serbescă; simonia sau mai bine zis negustoria cea învederată a Hierarchilor Serbesti cu vînderea parochiilor române au fost și e încă și astăzi simvolul acestor ipocriși; ei sciură a folosi la tótă ocazia de căsciguri grasă pentru acea nu se îndoesc nici acuma că unele ca acestea nu vor putea izvorî și din revoluția Ungurească, din care causă pe Parohii nostrii cei nevinovați căutară în tot chipul a-i aduce la suspițiune, ca apoi mai ușor se-i pótă despuia de onórea și subsintentia.

O asemenea sórte căzu și pe Parochii nostrii din Eparhia Wîrșețului, dintre cari mai mulți dar mai cu samă cei din frunte se suspendară de Consistorie prin Competenții Protopopi dela tóte funcțiile și beneficiile lor fără să fie fost vre unu pîrît, judecat, sau apărât de cineva. Inșă fiind că noă mai gios subscriselor Comunități nici o vină a suspendanților Parochi nu ne éste cunoscută ci încă din contră prea bine sîntem încredințați că Popii nostrii au îndemnat tot de una dar mai vîrtos criticele timpuri revoluționare pe Popor ca să fie cu credință cătră legiuitul lor Imperat și să apere cu însusi a lor viață Tronul Maiestatei Vóstre pe cum fapta din destul au dovedit, prin urmare lămurit se vede că suspenziile Parochiilor nostrii n'au alta de scop, de cît numai a negri Nația Romană în naintea Maiestatei Vóstre și căștigul lor în parte.

Nimica mai reu nu se putu întâmpla pentru Nația Romană de cât că cărma bisericescă și scolară a Romanilor să încredință de a dreptul numai călugărilor sírbesti, acesti prigonitori nu s'au îngrijit nici odată a povățui neamul românesc spre împlinirea datorințelor sale cătră religie și Monarchul lor, ci din contră dacă vreun roman vrednic a 'și împlini cemarea sa după cuget s'au hotărît a înbracisa treapta Preoțască, pe unul ca acela au căutat călugări tote modul a-l împedeca, și a-l abate dela un asemenea propus, ear'dacă ver o personă simplă fără învățatură mai înaltă s'au arătat la Episcopul Sírbesc cu bani și au sciut mitui si pe favoriții lui; atuncea una ca aceea fu preferată totdeauna înaintea chierarchilor. Negustoria aceasta s'au făcut totdeauna, în timpul, dar nici odată n'au fost așa de afurisită și vătămătore Clerului întrăg ca în zioa de astăzi. — Dacă s'ar reduce numărul popilor neuniți la aceea stare în care să află astăzi popimea catolică,

atuncea cel puțin 30 de ani ar trebui să înceteze sfințirea lor cu totul; cum dară au putut fi ca poporul roman să nu cadă în adâncul barbariei, a nescinței, al superstiției, și al imoralității dacă mugurul cel curat a unei simciri mai omănăse se uscă încă în fire prin elementele antinaționale a chierarchiei sîrbesti?

Maestate! Noi credem că ar fi resărit și pentru noi odată zioa în carea am putea cere cu tot dreptul, ca se se stavilească cu totul arbitrarile asupra antinaționale prin orescarea mesuri binecuvântate, căci noi prea bine sîntem încredințați, că numai așa se va putea alina durerea nevinovăției cei călcate în picior de către streini, dacă lacrimile noastre cele fierbinte, și suspinurile ce se înalță pîn' la ceriuri vor strebate pîn' la înaltul tron al Maestatei Vostre, spre tîmăduirea ranelor noastre care din veacuri pîn' astăzi ne-au căznit.

Ai Maestatei Vostre credinciosi și umiliți supusi“.

Pe pagina 3-a, o altă peană, deslușește, cu slovă:

„Insă dacă Maiestatea sa poștește ca să se încredințeze mai bine cumcă nația românească pînă în zioa de astăzi urât au fost desbrăcată și despoiată de către Hierarhia sîrbească, și măcar că ea prea tare dorește a scăpa de jugul acesta așa ca să potă cu adîncă supunere ca să binevoiască Maiestatea sa a orîndui o adunare de Români de legea grecească neunită în Banat, spre care scop să se hotărască zioa, locul, precum și numărul și însușirile trimișilor, cari au se fie de față la o asemenea adunare adeveritoare de abuzurile hierarhiei sîrbești.“

Pe pagina 4, o intercalare, alt scris, tot în cirilică, subliniază:

„Aceastea sînt cele de căpetenie cuprinsuri:

1. Comunitățile cer ca Maiestatea sa să bine voiască a slobozii o adunare populară, în care să-și poată arăta grotățile, 2. Cer ca Maiestatea să despartă Hierarhia sîrbească de către cea românească. 3. Preoți ar fi destui; și 30 de ani să binevoiască a opri sînțirea lor.“

Apoi se continuă!

„Ba fîncă trebui să triacă în Moldova din pricina că nu avu bani Nicolae Popescu din Bocșa așijderea: Iară Ioann Popovici fără de înalte știință pentrucă dete 1000 f. — să făcu preot.

Clepan din Fizeșu avînd bani să făcu preot de Teologie și vrăsta anilor.

La Marcoveț — Almăjanu să făcă Diacon fiînd în vrăstă pruncească.

Invățat. din Doman fără de Theologie să făcu preot avînd bani — dete 1200 f.

Cimponeriu din Târnova, așisderea; Vichentie din Vărădia au prumutat bani la preoție, i-au făcut execuție.

Bojincă -- Niacioe — Popescu — Nicolaevici.“

În ultima parte a textului — pe pagina 4 — semnează pentru toți, — un singur scris — cu litere latine:

„Rafna: Filip Popovitz

Barboszu: Sofronie Marco

Furliug: Obstia și preoty

Deszesty: Obstia

Ternova: Preoty

Czerova: Preotul

Cuptore: Obstia

Doman: Obstia și Preotul

Ressitza: Obstia și Preotul

Kölnik: Rusalin Trutzan

Munio: Preotul

Cacova: Preotul Bordan și Obstia

Greovatz: Preotul au fost în Skaun Domnesk pentru Datorie“.

Sunt, acestea, numai câteva fărâmi dintr'un prea însemnat capitol al istoriei bănățene. Și să nădăjduim, că acest început, va fi urmat cu mult mai multă vrednicie și pricepere, de cei ce simt istoria, de cei ce vreau să o trăiască și să o dea altora, drept merinde...

Reflexii pe marginea unei cărți apărută acum 50 de ani

Cu mâni tremurânde, Venerabilul Părinte Aurel Iana din Măidan, îmi deschide o carte îngălbenită de ani. Se atinge sfielnic de ea, ca de o prețioasă relicvă. Reflexele de lumină ale ochilor, exteriorizînd o duioasă răscolire lăuntrică și ezitarea care stăruie în toate gesturile Sf. Sale, mă impresionează.

După ce l-am asigurat de tot respectul, Păr. Iana, crede că trebuie să-mi dea unele „lămuriri“ ca să pot înțelege geneza și valoarea cărții Sf. Sale. „Opul acesta, începe trăgănat venerabilul preot, zăbovind cu ochii printre filele îngălbenite, este fructul ostenințelor mele din tinerețe și ale socrului meu de pie memorie, dascălul Sofronie Liuba din Măidan... Am făcut și noi ce-am putut. Am scris cum ne-am priceput, dar credem că am făcut un bun serviciu următorilor... Noi n'am avut școli mari,

dar ne-am îndreptat spre înțelepciunea poporului nostru și i-am cules câteva din comorile neprețuite. Poporul a fost școala noastră cea mai înaltă... Ași vrea acum, după aproape 50 de ani, să retipăresc acest operat, dar nu știu dacă am să pot..."

Am înțeles toată sfiala Păr. Iana. Se teame că lucrarea de acum 50 de ani, nu mai corespunde exigențelor noastre. Se vedea depășit de „cultura veacului nostru“.

Cuvintele Sf. Sale însă, au stârnit în sufletul meu, cu totul alte reflexii.

Intre noi sunt câteva decenii. Două lumi diferite. Și cuvintele bătrânului, cad ca o grea apostrofă asupra veacului nostru. „Să ne plângeți Părinte, nu să ne invidiați pentru progresul nostru la care au contribuit și generațiile Sf. Voastre“ i-am răspuns eu, cu o undă de tristețe.

Oare, nu provine toată sărăcia zelului nostru haric, slăbirea forței noastre apostolice, din realitatea pe care indirect, ne-o prezenta Venerabilul preot?

Noi frecventăm școli mari dar ne îndepărțăm de sufletul poporului. Culegem savante cunoștințe din cărți străine și neglijăm inepuizabilul izvor de înțelepciune al păstoriților. Nu este oare o fatală inadecvație a științei noastre teologice la cerințele spirituale ale poporului? Răsfoiam, zilele trecute, un volum de predici din zilele noastre. Cunoștințe teologice, raționamente și figuri oratorice în abundență, dar un avânt spre idealul nostru moral, spre viața creștină, nu culege în sufletul său cetitorul.

Așa cere „veacul nostru?“

Dece au avut mai mult succes misionar, preoții bătrâni?

Dece se ridică azi, glasuri protestatate, din toate părțile, că zelul preoților scade? Că preoții zilelor noastre, nu foloseau toată forța harică de care dispune Biserica lui Christos? Dece nu izbutim noi, să formăm în mijlocul furtunilor cumplite, în volbura de patimi și mizerii care ne-a cuprins, un ideal sporit pentru Christos, un avânt de a trăi după Christos? Dece nu izbutim să convingem că întristarea lumii este spre pocăință, cum scrie Apostolul Pavel Corintenilor și de aceea, cu toate necazurile, trebuie să covârșească bucuria în inimile noastre?

Sunt probleme grave, asupra cărora trebuie să cugetăm mult.

Modesta carte, pe care ne-o înfățișează Păr. Iana, se intitulează: „Topografia satului și hotarului Măidan“ de Sofronie Liuba și Aurelie Iana.

Lucrarea, apărută în tiparnițele Diecezane din Caransebeș în anul 1895 cu peste 300 de pagini, este întregită de un studiu despre „Celți și numele de localități“ de filologul academician Dr. At. M. Marienescu.

La vremea ei, această lucrare, s'a bucurat de aprecierea marelui familii a Mocioneștilor și Babeș — care au tipărit-o pe spesele lor — fiindcă neosteniții autori fuseseră deja cunoscuți prin studiile și publicațiunile lor folkloristice, în „Familia“ lui Iosif Vulcan.

Pe lângă topografia satului Măidan, dascălul Sofronie Liuba și preotul Aurelie Iana, stau ostenit să schițeze întreaga fire a poporului pe care l-au luminat și păstorit câteva decenii și să culeagă din gura lui, toată bogăția de artă anonimă.

Păstorul își laudă turma și afirmă că sat ca Măidanul nu este altul, că Măidanul a avut în lungul veacurilor, preoți și învățători, ridicați prin tradiție, dintre fiii satului. Autorii înșiși sunt fiii ai satului. „Dacă talpa poporului, adică țaranul, scriu autorii, e muncitor și agonisitor și are cunoștința de sine, el e inima națională și el pentru bunăstarea generală va cresce industriași și învățați, care vor fi sufletul poporului. Măidanul are „inima“ și „sufletul poporului“ eșit din fiii săi“ (pag. 7).

Studiind sufletul turmei sale, păstorul o cunoaște, o stăpânește și-i conduce pasul spre bun liman. Ochii lui veghează neconținut asupra turmei. O iubește și se bucură să-i găsească nobile calități pentru a le prezenta model urmașilor.

Așa au înțeles dascălii și preoții de acum 50 de ani să fie „suflet în sufletul poporului lor“.

Ceeace dă o foarte mare valoare acestei lucrări este desigur, studiul academicianului, versat în taina dialectelor celtice Dr. At. M. Marienescu („Studii despre Celți și numele de localități“ pag. 132—321). Eruditul filolog, care vădește temeinice cunoștințe istorice, geografice și etimologice, prin studiile celtice publicate în Familia și Transilvania, încearcă să găsească urmele culturii celtice pe plaiurile Daciei și explică, cu meticulozitate originea celtică a numelor de munți, dealuri, etc. din satul Măidan, aflate în „Topografia“ Păr. Iana.

Filologul nostru, vrea să știe toată lumea, că „numele locale pe teritoriul locuit de noi, mai toate sunt celtice, sau înțelesul lor se poate explica numai prin limba celtică“ „Dela celți purced mai toate aceste numiri, ei au fost primul popor de cultură, ei au dat numele popoarelor migratoare, cari au năvălit peste ei

și dela Celți au trecut acele la Greci și la Romani" (pag. VIII).

În epilogul studiului său, Dr. Marienescu, își exprimă bucuria că „s'a aflat un învățător Liuba și un preot Iana, ginerele acestuia, care în descrierea casei și altor obiecte, din întunec și neuitare au scos la lumină o grămadă de cuvinte românești, necunoscute în dicționarele de până acuma ale limbii noastre și s'au interesat de a culege numele locale, depe terenul pe care s'au născut ei, părinții și strămoșii lor și astfel de a fi începători, pe o carieră nouă, pe carea ar trebui să lucre încă vr'o mie de învățători și încă vr'o mie de preoți, căci, numai atunci, vom aduna tot tesaurul limbii noastre" (pag. 324.)

Autorii cărții de acum 50 de ani, credeau că fac un „început bun“, că lipsurile acestui „op vor fi plinite de altul mai destoinic..."

Zăbovind acest destoinic, Ven. Păr. Iana, și-a adunat puterile răvășite de ani, ajutat de fiul Sf. Sale Prof. D. Iana, și și-a revizuit lucrarea pentru o nouă editare, care deși nu satisface, azi, cerințele unei monografii științifice, aduce laudă autorului și păstoritorilor săi, pe care-i prezintă lumii în culori atât de frumoase.

Marcu Bănescu

Carul prorocului Iezechiel

Pr. Ioan Nicorescu.

Sunt aproape 70 de ani de când umblam la școala din sat cu străicuța de lână, cu haier sucit în trei vișe și aveam cărți, ca pe vremea aceea scrise cu multă înțelepciune. Aveam abecedare în chipuri, și de cele cu potcoave și-mi erau dragi, dar mai mult îmi plăcea de istoria biblică, scrisă bine și cu înțelepciune și nu mă puteam destul sătura de icoanele sfinte, ce erau așa de frumos tipărite și nu știam de unde le-au scos ceice scriseseră istoria biblică. Această carte o păstram și țineam ca și o carte sfântă. Pentru că mă duceau de mână fiertății mei părinți regulat la sf. Biserică pictată la 1843 și nu mă puteam sătura de icoanele sfinte, molărite cu destulă măiestrie, privindu-le mă îndulceam de sfîntenia ce transpira din acele vechi zugrăveli. Vedeam întrânsele o vedenie curată și parcă în inocenta mea ființă de copil simțeam cum mă ridica cineva tot mai sus și mă trezeam de evlavie mea, că parcă un „Duh de vieată“ mă ridica și mă ținea tot mai aproape lângă Dumnezeu

și toți sfinții Săi. *Așa era viața școlarului bun, care avea părinți buni, în acele vremuri apuse.*

Și mă întorc iarăș la cartea de care mi plăcea atât de mult, la istoria biblică cu icoanele frumoase. — Dar au trecut mulți ani d'atunci și iată-mă preot vechiu; — dela biblia mică au ajuns de mult să deschid *Biblia cea mare* și din fericire să am înaintea mea pe cea a fericitului Ierarh *Șaguna* tipărită în Sibiu la 1856-1858 și tradusă din grecește pe limba noastră frumoasă bisericească.

Icoanele frumoase de o netăgăduită artă îmi revocă în memorie chipurile sfinte văzute și admirate în istoria biblică, din vremea mea de copil și acum îmi dau seama că, au fost copiate — clișeiate — după Biblia marelui mitropolit Șaguna.

Eu țin că, religia se poate învăța mai bine după cartea cu icoane sfinte și țin de adevăr că, chiar neștiind cineva carte, cu ajutorul chipurilor sfinte poate deveni cel mai bun creștin dacă merge curat la sf. Biserică și se înalță cu cugetul la Dumnezeu și privind icoanele sfinte, vede aieve pe Dumnezeu, pe care nimeni nu L-a văzut și totuși î-L zugrăvesc ca să ni-L întipărim în suflet.

Făcui o mică excursie în câmpul copilăriei și anilor mei de școală, de care nu m-am bucurat decât numai un an și jumătate la școala din sat, căci murind fiertatul meu dascăl Alionte Știopu din Iaz, un mare cântăreț de strană, în toamna aceluiaș an, m'a dus fiertatul meu tată la școala nemțească din Caransebeș. Dar să mă întorc și să mă apropiu de carul Prorocului Iezechiel, pe care-l văd tipărit în Biblia mare la pag. 666 și mă minunez de vedenia ce a văzut-o prorocul în pământul haldeilor la râul Harab, în timpul robiei împăratului Ioachim. Stau și privesc în icoană vedenia prorocului, aș vrea să-i știu înțelesul, dar ce tâlcuire îi poți da? Văd patru fiare; fiare, prinse, la car cu asemănare de om întrânsele, cu patru fețe la una și patru aripi la una. Și deslușesc din icoana frumoasă: o față de om în trup, un *înger* cu 4 aripi o față de *leu*; o față de *vișel* și un vultur bine zugrăvit și vulurul e înainte la car și se înalță falnic în sbor. Jos lângă car e o față nevăzută, așternută la pământ și acoperită cu vestmântul chipului de om. — Stau în fața unei enigme și nu sunt în stare s'o desleg, și încă ceva și mai mult o minune: când mergeau fiarele nu să'nvârteau roatele mergeau și fiarele și când se ridicau fiarele de pre pământ se ridicau și roatele. Și unde era norul acolo era și vântul de mergeau și fiarele și roatele se ridicau cu dânsesele pentru că,

Duh și veață era în roate. Aceste ne spune prorocul Iezechiil la c. I. squ. — E o icoană frumoasă și sfântă ca pe vremuri în Bisericile vechi și în casele creștinilor noștri. Acestea reprezentau biblia în fiecare casă și atât cei mari, dar îndeosebi copiii puteau ceti zilnic și învățau credința creștină.

(Urmează)

O bucurie și o rușine caransebeșană

Foaia diecezană trece în coloanele ei pe lângă material bisericesc și evenimentele mai importante din orașul nostru.

Așa ziua de 28 Aprilie a. c. a făcut începutul împodobirii orașului cu un nou monument.

Din inițiativă militară s'a format Comitetul care să aducă la realizare ideea inițială de a se face un bust eroului dela Jiu, fiu al orașului nostru, *Generalului Dragalina*, a cărui manta de campanie stropită cu sângele său de viteaz vărsat pe altarul României întregite de ieri, manta ce poartă legat de ea glonțul ucigător, se poate vedea în Muzeul național de istorie din București.

Părinții mândrii de copiii lor, le păstrează chipul vecinic în rame frumoase. Caransebeșul la fel mândru de fiul său — mare viteaz național — îi va primi figura concretizată în piatră și-l va așeza cu recunoștință în grădina publică ce-i poartă numele.

Se va pune pe soclul de marmoră între cei doi lei.

Leul, simbolul puterii, îl va străjui pe cel ce s'a înălțat prin jertfă la simbolul său. Iar arborii gigantici, sentinele seculare, ce-i stau la spate, dau cadrul de pădure uriașă nepătrunsă de secure ca și idealul său nepătruns de lumesc.

Infăptuirea e bine-meritată. Așezarea e pilduitoare aci între căzărțile militare, fiind model zilnic și viu ostașului țării, iar inițiativa e mai mult decât laudabilă.

Dar bucuria aceasta bine întemeiată, prin asociere de idei ne aduce în față și rușinea existentă:

La o răscruce a străzii Orșovei, în fața Băncii Graniței se găsește *monumentul Dr. Iosif Olariu*.

Scriitor teologic prodigios, fost director al Institutului teologic, profesor erudit, a căruia

mlădițe altoite activează și în prezent în via Domnului.

Monumentul s'a ridicat cu multe greutate, fără mari sume din fonduri căpătate, cu donațiile foștilor săi elevi și concerte date de teologi și îndeosebi prin munca cu timp și fără timp a inițiatorului, care n'a avut fericirea a vedea sărbătoarea muncii sale.

Mi-amintesc solemnitatea desvelirii monumentului, actul final al predării lui în grija Primăriei și cuvântul de încredere în buna lui păstrare.

Monumentul avea o grădină în jur frumos aranjată. Era o podoabă și o recunoștință cu stimă a orașului. Anii au început a trece și n'au ajuns la mulți, că totul s'a uitat ca ziua de ieri și *buna lui păstrare, promisă atunci, formează rușinea de astăzi. Grădina a dispărut, în locul ei noroiu murdar cu urme de căruțe și animale, iar în zi de târg, căruțe cu negoț...*

Pe soclul de beton, înalt, stă marele teolog în haină preoțească batjocurit în cadrul amintit, de azi.

E oare o sfidare și o indiferență față de slujitorii sfintei Biserici? Dispreț caracteristic orașului nostru — poate pentru că e reședință de Episcopie și sunt prea mulți popi!

Să nu se creadă însă că preotul din vanitate pretinde stimă. Nu! El poate trăi fără stima lumească, dar să se țină seamă că stima față de el este stima față de instituția ce o reprezintă și care este — peste cele efemere și lumești — de ordin divin. Poate servi de exemplu în aceasta și respectul de preot al celorlalte confesiuni.

Sau este neglijență și păcat românesc de a desconsidera ce-i al său și a admira ce-i strein, de unde și expresia auzită zilnic „fie măcar strein, dar să nu fie el (român)“.

N'am descoperit acestea din răutate, ci din demnitatea românească. Iar realitatea rușinii o poate vedea cine vrea, iar ștergerea ei rămâne în sarcina celor în drept.

Ilie Câmpeanu, diacon

Binefăcătorii Bisericii din Ferdinand

Cine a trecut vre'odată pe Valea Bistrei până sus la Ferdinand și a poposit în acest centru industrial, lucrul de care s'a isbit mai întâiu au fost desigur *cele patru biserici*, con-

cretizarea sentimentelor de evlavie ale neosteniților muncitori de toate neamurile. Sat mic și tânăr, Ferdinandu I abia dacă numără 140 de ani dela înființare cu o populație stabilă de 2200 locuitori, exclusiv muncitori în uzină, ca o ironie pentru cei ce afirmă că muncitorimea e înstreinată de cele spirituale *credincioșii* de aici și-au înălțat *patru biserici*.

Și în frutea tuturor stă fără doar și poate *Biserica ortodoxă!* Aceasta o afirmă toți ceice ispițiți de turlele ei se opresc ca s'o viziteze; și cu acest lucru se mândresc și *credincioșii* noștrii oricui.

O durere mare se ascundea însă în sufletul fiecărui Român de-ai noștrii: Biserica așa mare și frumoasă cum se vede *e încă datoare*. Și acest lucru îl închidea în inimă mai mult ca oricine *DI. Eugen Pucerea* directorul uzinei care și-a luat asupra-și greaua sarcină a înălțării Sf. lăcaș!

„Dar „când nevoia e mai mare, Dumnezeu e mai aproape! Indelungatele noastre stăruințe în primăvara aceasta au găsit deplină înțelegere în sufletul de mare Român, creștin și om de biserică al D-lui Administrator delegat Constantin Orghidan, conducătorul destinelor Uzinelor Titan-Nadrag-Calan și episcopul Sf. Biserici Sfinții din Capitală!

Ne-a șters pur și simplu suma de 408.837 Lei cât era Biserica datoare Uzinei ridicându-se astfel o mare greutate de pe inimă. Această măreață faptă cu adevărat creștinească ne-a fost adusă la cunoștință în preajma sărbătorilor Sf. Învieri îmbucurând și înduioșind până la lacrimi pe toți enoriașii noștrii.

Acum Sf. Biserică ne aparține în întregime și de sf. sărbători cum era tixită de lume în împletirea imnelor corale cu rugăciunile noastre mă gândeam cât de potrivit e pentru noi irmosul învierii „*saltă acum și te bucură Sioane...*“

Dela cunoașterea acestui mare eveniment al Bisericii noastre numărul creștinilor cari se înscriu ca donatori sporește mereu.

Așa dl. notar *Mihai Munteanu* a preluat pe seama comunei mobilierul oficiului Parohial în valoare de 5500 lei iar *DI. Inv. pens. Ioan Gander* a procurat cele necesare pentru pregătirea *sf. paști* cu suma de 1200 lei.

Și așa numărul „*binefăcătorilor și aduătorilor de daruri*“ sporește și cu dânsii și rugăciunile noastre „*pentru sănătatea și mântuirea lor*“.

Pr. Ioan Racoveanu, paroh

Inserări

*Turtit ca și covata un soare 'ndoliat
Pe ceruri de aramă e 'n mers de scăpătat,
Iar greeruşul bard al serilor de toamne
Amurgului îngân' un cânt prelung de goarnă.
Petale 'n lacrimi postume, ca mirul cel de nard,
Plâng soarele ce-apune în limbi de zări ce'n
[flăcări ard.*

*...Și murmurul ogrăzii, îl umple umbra serii
Cu tremurul de frunze, cu semnele tăcerii...
Se mai aude odată cumpăna fântânii
Se mai aude-odată și 'n urma ei doar câinii...*

Valeriu T. Perlanu

ȘTIRI

Majestatea Sa Regele nostru Mihai I Mareșal al României. Cu prilejul întreitii sărbători naționale de 10 Mai, Conducătorul Statului d. General Antonescu a înmănat M. S. Regelui bastonul de Mareșal al României pe lângă o avântată alocuțiune.

Comemorarea lui Nicolae Iorga. Academia Română a comemorat Joi în 15 Maiu pe marele savant și istoric român care a fost profesorul Nicolae Iorga, mort în împrejurări tragice. Nicolae Iorga a fost o capacitate intelectuală rară, un filosof, și un pasionat cercetător al trecutului. Peste hotare și cu deosebire în Franța a purtat stindardul culturii românești. Acum trei ani marele dispărut a cercetat împreună cu P. S. Episcop o seamă de biserici vechi dela noi, rezultatul a apărut într-o lucrare intitulată *Arta Românească în Banatul muntos*.

Consiliu eparhial plenar s'a ținut Joi în Caransebeș. La ordinea zilei au fost rapoartele generale ale secțiilor Consiliului eparhial și alte cauze curente. Astăzi se întrunește Adunarea eparhială având să aleagă și comisiunea care va studia și propune modalitatea împărțirii fondurilor noastre cu episcopia Timișorii.

„**Munca este o îndatorire a poporului român**“, așa prevede art. 1 al decretului-lege semnat Miercuri de Conducătorul Statului, d. General Antonescu pentru instituirea fișei la muncă obligatorie. E bine că însăfârșit se pune preț pe muncă și la noi, unde ca nicăiri nu e mai străin dictonul englez *timpul e bani*.

Locțiitorul Führerului Hitler a dispărut. A făcut multă senzație săptămâna trecută dispariția lui Rudolf Hess, locțiitorul Cancelarului german. Anumite țări s'au grăbit să arate plecarea cu avionul neașteptată a lui Hess în Anglia ca pe ceva îngrijorător pentru Germani. În realitate Rudolf Hess suferea de nervi, și în surescitarea lui — după declarația cercurilor germane — el s'a înduioșat pentru cei care mor în războiu, dorind să realizeze o înțelegere pacinică cu Anglia.

Dania unui preot de departe În semnul legăturii frățești și creștinești păr. Ioan Petrovici din Statele Unite ale Americii a trimis Soc. fem. ort. rom. din Caransebeș suma de 1000 Lei. Dumnezeu să răsplătească dania acestui preot care a mai făcut multe și mari binefaceri în orașul nostru!

**Prima Cassă de Păstrare din Caransebeș Societate pe Acții Caransebeș
în Lichidare**

Inscris în registrul bancar No. 7 din 9 XI 1934.

Capital vărsat Lei 5,000.000.

Telefon 19

Rezerve . . . , 558.589.

Cont la cec No. 89025

Ex t r a s

de pe procesul verbal al adunării generale ordinare din 30 Aprilie 1941.

Președinte : Leo Demetrovici, Scurtatori : Eduard Bastius, Mihail Pătrășcanu, Secretar: Dr. Gh. Dragu.

Adunarea generală ordinară constituită conform statutelor și legi bancare:

1. în unanimitate aprobă darea de seamă a lichidatorilor și raportul Consiliului de Cenzori precum și Bilanțul și Contul de profit și pierdere pe anul 1940.

2. dă descărcarea Lichidatorilor și Consiliului de Cenzori de gestiunea sa pe exercițiul anului 1940.

3. în unanimitate aprobă propunerea Lichidatorilor referitor la aranjamentul făcut din cauza lichidării, și transportarea pierderii pe contuon.

4. alege în Consiliu de Cenzori pe timp de un an pe Domnii Enric Finz, Alfred Rezacs, Mayer Joan, iar ca supleanți pe Domnii: Azzola Bruno, Căpușa Eftimie și Metode Jompan.

Președinte: ss Leo Demetrovici

Secretar: ss Dr. Gheorghe Dragu

Scrutatori: ss Ed. Bastius, Mihail Pătrășcanu.

Judecătoria rurală Teregova secția cf.**EXTRACT DIN PUBLICAȚIUNE
DE LICITAȚIE**

In cererea de executare făcută de urmăritoarea Prima Cassa de păstrare din Caransebeș contra urmăritului Petru Fotoc.

Judecătoria a ordonat licitațiunea execuțională în ce privește imobilele situate în comuna Mehadică circumscipția Judecătoriei rurale Teregova, cuprinse în c. f. a comunei Mehadica Nrul cf. 182, 320, 554, 613, 588, 803 Nr. top. 542, 174, drept de moară top. 600, 297, 594, fără Nr. top. casă și loc de casă pentru încasarea creanței de 50,000 lei capital și accesorii.

Licitațiunea se va ține în ziua de **20 Luna Iunie anul 1941 ora 11** la casa comunală a comunei Mehadica Imobilele ce vor fi licitate nu vor fi vândute pe un preț mai mic de cât prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauție socotite după cursul fixat în § 42 Legea LX 1881, sau să predea aceluiaș delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește, prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX 1881, § 21 legea LX 1908)

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să întregască imediat garanție — fixată conform procentului prețului de strigare — la același parte procentuală a prețului ce a oferit. (§ 25 XLI. 1908).

Dată în Teregova la 8 luna Aprilie anul 1941.

Judecător :

Director c. f. :

ss **Dr. Tr. Crașovan**ss **Gh. Drăguș****Tribunalul Caransebeș, ca instanță pentru firmele de comerț**

N. F. Soc. 14.

Deciziune

Având în vedere cererea înregistrată la acest Tribunal sub No. 5318/1941 înaintată de „Prima Cassa de Păstrare” din Caransebeș s. p. a. în lichidare împreună cu un exemplar al procesului-verbal încheiat asupra adunării generale ordinare din 30 Aprilie 1941, care a aprobat bilanțul societății încheiat pe data de 31 Decembrie 1940 din care rezultă că, activitatea Societății pe anul 1940 s'a soldat cu pierdere de Lei 3,778.495; dându-se descărcare foștilor lichidatori Nobert Fischer, Ernest Hale.

Văzând și disp. art. 30 din Legea pt. reglementarea comerțului de bancă.

Disponem ;

Se restituie două copii a menționatului bilanț cu îndrumarea de a se publica în Monitorul Oficial și Buletinul Oficial Bancar, făcând dovada publicării acestei instanțe.

Dată în Camera de Consiliu astăzi 11 Maiu 1941.

Președinte :

Asesor :

ss **Petre Popovici**ss **N. Călugărescu**

Grefier :

ss **Ioan I. Dănuș**Pentru conformitate pt. grefier
ss **Indescifrabil****Judecătoria mixtă Caransebeș, secția c. f.**

Nr. 1778/1940 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

In cauza de executare pornită de urmăritorul firma Banca Banatului din Caransebeș contra urmăritului Ivașcu Vasile (căs. cu Balint Talia) dom. în Ciuta. la cererea urmăritorului, Judecătoria ordonă licitațiune execuțională în baza art. 144, 146 și 147 în legea LX. din 1881, asupra 2/4 parte din imobilul înscris în cf. a comunei Ciuta (din circumscipția Tribunalului Caransebeș) Nr. cf. 66 No. de ord. A + 1 sub No. top. 1552 Arabil în Izlazu nou 2 jug. 1139 stp. prețul de strigare 5.060 Lei mai departe asupra imobilului cuprins în coala c. f. No. 359 a comunei Ciuta No. de ord. A. II. 1-2 No. top. 1457 Pădure în Șușara 1 jug. 1105 stp. și No. top. 1458 Arabil în Șușara de 1570 stp. cu prețul de strigare 15.680 Lei, No ord. A. III. 1-2 No. top. 228 Casa No. 118 cu curte în Intravilan 171 stp. No. top. 229 Grădină în Intravilan de 131 stp. prețul de strigare 40.000 Lei No. ord. A + 1 No. Top. 631 Arabil în Zăvoiu 794 stp. prețul de strigare 1804 lei No. ord. A + 3 No. top. 1190 Arabil în Luncă 1441 stp. prețul de strigare 3312 lei, A + 4 No. top. 1476 Pădure în Șușara un jugăr 287 stp. prețul de strigare 8480 Lei, A + 6 No. top. 1810 Fânaț în Pădurea 3 jug. 418 cu prețul de strigare 18.024 lei pentru încasarea creanței de 25.100 lei capital, interese de 3% dela 7 Aprilie 1934, cheltueli de proces și de executare de 2623 lei, fixate până acum, cheltueli de 955 lei, fixate până acum pentru cererea de licitațiune ;

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **31 Mai 1941 ora 4** la Primăria comunei Ciuta.

Caransebeș, la 16 Noembrie 1940.

Judecător ss. **B. Stuibler**ss. **D. Lazarel** dir. c. f.

Pentru conformitate :

D. Lazarel dir. c. f.